Universidade Vigo

DATOS IDENTIFICATIVOS

Transmisión, mediación e educación artística

Materia	Transmisión, mediación e educación artística			
Código	P01G010V01802			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4º	2C
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais Pintura			
Coordinador/a	Cabello Perez, Paloma Garcia Gonzalez, Silvia			
Profesorado	Cabello Perez, Paloma Garcia Gonzalez, Silvia			
Correo-e	silviagarcia@uvigo.es pcabello@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É imposible delimitar a actividade creativa da educativa. A intención desta materia é achegar o futuro profesional das Belas Artes a todos e cada un dos campos, para que poida intervir como mediador ou transmisor das áreas de coñecemento das artes plásticas, é dicir, da Educación Artística nos museos, da propia práctica artística, do campo da publicidade, da ilustración e da literatura, da xestión cultural e da educación das Artes Plásticas non reguladas no actual sistema educativo.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
A4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
A13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
A17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
A19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
A23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
A24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
A33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
A35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
A39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición

A45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
A46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
A47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
A48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
A49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B14	Sensibilidade en temas ambientais.
B16	Compromiso ético profesional.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecementos das distintas disciplinas que concorren na transmisión das obras de arte.	A2 A4 A15 A17	B14
Coñecemento dos modelos de aprendizaxe da arte.	A4 A13 A15 A17	
Capacidade para a análise, a reflexión e a transmisión no ámbito da arte.	A23 A24 A25 A45	B1 B2 B3
Coñecemento do proceso creativo como método de traballo.	A14 A19 A23 A24	
Capacidade de comunicación verbal, escrita e gráfica para a transmisión de coñecementos.	A23 A24 A39 A45	B3
Capacidade para analizar, sintetizar e resolver problemas para a transmisión dos coñecementos da arte.	A23 A24 A39 A45 A46	B3
Capacidade para comprender a dimensión educativa da arte.	A4 A33 A35	B16
Habilidade para aplicar métodos, procedementos e técnicas propios da investigación e da práctica artística para a educación da arte.	A45 A47 A48	B1 B2 B3
Habilidade para analizar e reflexionar sobre o propio proceso creativo.	A25 A29 A36 A45 A49	B5 B8 B11
Habilidade para o uso de procesos e procedementos artísticos no deseño de recursos educativos.	A39 A45 A47 A48	B2
Habilidades básicas para a mediación artística.	A45 A46 A47 A48	B2 B3 B12

Contidos

Tema	
Teoría do ensino-aprendizaxe.	Modelos de aprendizaxe condutista e de aprendizaxe cognitiva. Recursos para a aprendizaxe e a comunicación: empíricos, icónicos e simbólicos.
O proceso creativo, a súa estrutura e o seu método de traballo: o proxecto.	As fases do proceso creativo: análise, síntese, diversificación, verificación e avaliación. Modelo e estrutura dun proxecto creativo.
A transmisión do coñecemento artístico: o mediador.	As áreas de coñecemento da arte: historia, estética, linguaxe e procedementos. As relacións existentes entre estas catro áreas nos distintos momentos históricos. A reflexión sobre a experiencia e a práctica artística. Os espazos profesionais que conteñen a educación artística non regulada polo sistema educativo.
O deseño e a ilustración como recurso para a transmisión do coñecemento da arte.	Función da educación artística. Análise de xogos e xoguetes para a educación artística. Recursos didácticos publicados nos museos de arte contemporánea. Libros e literatura para a educación da arte. O libro de artista como recurso de comunicación. A dimensión didáctica da arte.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3.3	0	3.3
Metodoloxías integradas	10.5	31	41.5
Sesión maxistral	8	0	8
Obradoiros	10.5	31.5	42
Saídas de estudo/prácticas de campo	7	10	17
Debates	9.4	0	9.4
Cartafol/dossier	1.3	25	26.3
Probas de resposta curta	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Os aspectos básicos da guía docente serán expostos na aula, así como as actividades que se han desenvolver ao longo do cuadrimestre co seu calendario correspondente. Proporase unha proba curta como diagnóstico de punto de partida e como reflexión dos coñecementos previos que ten o alumno.
Metodoloxías integradas	Empregaremos unha metodoloxía activa, onde o alumno se involucre no proceso de aprendizaxe mediante a análise e o estudo do tema exposto na aula e dos textos propostos para lectura. O xuízo critico: a decisión do que se pode facer, da función que ha de ter, con que procedementos e que forma ou linguaxe poderían ser os adecuados. Proporanse tres proxectos coa intención de executalos e avalialos. A avaliación dos prototipos é parte fundamental do proceso de aprendizaxe. Para iso, deseñaranse programas de intervención educativa. O criterio de avaliación que se aplicará para cada un dos prototipos estará implícito no obxectivo de cada un dos proxectos.
Sesión maxistral	Cando se inicie cada bloque de contidos, exporanse na aula cos recursos necesarios e expoñerase a secuencia de traballo, explicando tamén a secuencia de aprendizaxe. En cada un dos temas facilitarase a bibliografía específica.
Obradoiros	Unha das fases fundamentais do proceso creativo é o diálogo que se establece cos procedementos e linguaxes para buscar xeitos posibles de materializar unha idea. Esta fase desenvolverémola con grupos máis reducidos e unha atención individualizada para que o profesor poida axudar á procura diverxente, a enriquecer o proceso e a acoutalo no momento oportuno. Tomaranse decisións individuais ou en grupo e realizaranse os prototipos.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Poranse en práctica os distintos programas para a avaliación dos prototipos en cada un dos espazos educativos para os que foron deseñados.
Debates	Intercambiaranse experiencias e analizaranse os resultados das distintas prácticas de avaliación en cada proxecto. Froito destas experiencias e da reflexión que implican, poderán emitir un xuízo sobre a función e efectividade dos prototipos avaliados, informe que terán que achegar no dossier de cada un dos proxectos realizados no cuadrimestre.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Obradoiros	Todo proceso creativo é único e imposible de repetir. Todo ser humano ten as mesmas capacidades, mais desenvolvidas en distintos niveis que conforman un ser único. En cada unha destas actividades estaremos pendentes de como acomoda os coñecementos o alumno. Polo tanto, proporemos probas de resposta curta para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e cando se trate de tomar decisións no proceso creativo, farémolo tamén con preguntas curtas e concisas para estimular o momento de síntese. É imposible levar a cabo esta metodoloxía senón é dun xeito individualizado, onde tomaremos notas de cada alumno na súa ficha para ter así o rastro e o testemuño do proceso de cada un deles, entendendo que a avaliación debe ser continua. A atención personalizada realizásese no horario de tutorias, Paloma Cabello: de 11,30h. a 14,30h. os luns e de 18,30h. a 20,30h. os mércores. Silvia García: de 11:00 a 15:00, os xoves
Debates	Todo proceso creativo é único e imposible de repetir. Todo ser humano ten as mesmas capacidades, mais desenvolvidas en distintos niveis que conforman un ser único. En cada unha destas actividades estaremos pendentes de como acomoda os coñecementos o alumno. Polo tanto, proporemos probas de resposta curta para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e cando se trate de tomar decisións no proceso creativo, farémolo tamén con preguntas curtas e concisas para estimular o momento de síntese. É imposible levar a cabo esta metodoloxía senón é dun xeito individualizado, onde tomaremos notas de cada alumno na súa ficha para ter así o rastro e o testemuño do proceso de cada un deles, entendendo que a avaliación debe ser continua. A atención personalizada realizásese no horario de tutorias, Paloma Cabello: de 11,30h. a 14,30h. os luns e de 18,30h. a 20,30h. os mércores. Silvia García: de 11:00 a 15:00, os xoves
Metodoloxías integradas	Todo proceso creativo é único e imposible de repetir. Todo ser humano ten as mesmas capacidades, mais desenvolvidas en distintos niveis que conforman un ser único. En cada unha destas actividades estaremos pendentes de como acomoda os coñecementos o alumno. Polo tanto, proporemos probas de resposta curta para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e cando se trate de tomar decisións no proceso creativo, farémolo tamén con preguntas curtas e concisas para estimular o momento de síntese. É imposible levar a cabo esta metodoloxía senón é dun xeito individualizado, onde tomaremos notas de cada alumno na súa ficha para ter así o rastro e o testemuño do proceso de cada un deles, entendendo que a avaliación debe ser continua. A atención personalizada realizásese no horario de tutorias, Paloma Cabello: de 11,30h. a 14,30h. os luns e de 18,30h. a 20,30h. os mércores. Silvia García: de 11:00 a 15:00, os xoves

Probas	**Descrición**
Probas de resposta curta	Todo proceso creativo é único e imposible de repetir. Todo ser humano ten as mesmas capacidades, mais desenvolvidas en distintos niveis que conforman un ser único. En cada unha destas actividades estaremos pendentes de como acomoda os coñecementos o alumno. Polo tanto, proporemos probas de resposta curta para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e cando se trate de tomar decisións no proceso creativo, farémolo tamén con preguntas curtas e concisas para estimular o momento de síntese. É imposible levar a cabo esta metodoloxía senón é dun xeito individualizado, onde tomaremos notas de cada alumno na súa ficha para ter así o rastro e o testemuño do proceso de cada un deles, entendendo que a avaliación debe ser continua. A atención personalizada realizásese no horario de tutorias, Paloma Cabello: de 11,30h. a 14,30h. os luns e de 18,30h. a 20,30h. os mércores. Silvia García: de 11:00 a 15:00, os xoves

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Metodoloxías integradas	Observarase e valorarase a actitude de colaboración e participación, a organización entre os alumnos e a empregada nos traballos presentados. Isto conforma unha parte fundamental no proceso de aprendizaxe. Teranse en conta as competencias adquiridas a través do desenvolvemento dos tres proxectos e da realización dos tres prototipos cos seus programas e informes de avaliación. O resultado do traballo autónomo e do traballo na aula quedará reflectido nos dossiers.	10
Obradoiros	Observarase a diversidade de solucións e a riqueza na resolución de problemas. Tomaranse notas do proceso. Todo iso terá que estar reflectido nos dossiers.	25%
Saídas de estudo/prácticas de campo	Valorarase o informe emitido, froito da experiencia práctica e do debate. Todo iso terá que estar reflectido nos dossiers.	10%

Cartafol/dossier	Na primeira convocatoria, o martes 30 de Maio de 2011 de11,00h. a 13,00h. no despacho da coordinadora, presentaranse tres dossiers como documento do tres proxectos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre. Nestes tres documentos, poderemos valorar os traballos realizados polos alumnos nas distintas actividades programadas: estudo e análise das situacións, toma de decisións, obradoiros, proposta de traballo, programa de avaliación e informe de efectividade do prototipo deseñado. Valoraranse a estrutura, a secuencia e os recursos que se utilicen para reflectir mellor o proceso creativo. As ilustracións, a maquetación e a presentación de cada dossier teñen que ser coherentes co contido, xa que son parte da comunicación de ideas.	50
Probas de resposta curta	Ao longo do proceso de ensino-aprendizaxe, o profesor formula cuestións oportunas coa intención de valorar que é o que sabe e que é o que debe saber o alumno. Non só teremos información sobre os coñecementos significativos do alumno, senón que empregaremos esta información como recurso para que o alumno sintetice as súas ideas. Estas conclusións tamén se verán reflectidas no dossier.	5%

Outros comentarios sobre a Avaliación

O criterio de ... ido ... las competencias espec...

Bibliografía. Fontes de información

Arnhein R., **Consideraciones sobre la educación artística**, Paidos,

Ausubel Novak y Hanesian, **Psicologia educativa. Un punto de vista cognoscitivo.**, Trillas,

Beljon J.J., **Gramática del arte**, Celeste ediciones,

Berger J., **Modos de ver**, Gustavo Gili,

Bruner J.S., **El proceso mental en el aprendizaje**, Narcea,

Dondis A., **La sintaxis de la imagen**, Gustavo Gili,

Eco U., **Historia de la belleza**, Lumen,

Eisner E., **Educar la visión artística**, Paidos,

Freeland C., **Pero ¿esto es arte?**, Cátedra,

Gadner H., **Arte mente y cerebro**, Paidos,

Hernández y Hernández, Jodar Minarro A. y Marin Viadel R., **¿Que es la educación artística?**, Sendal,

Munari B., **¿Cómo nacen los objetos?**, Gustavo Gili,

Munari B., **Diseño y comunicación visual**, Gustavo Gili,

Recomendacións

Outros comentarios

É interesante o feito de estudar esta materia no segundo cuadrimestre, en paralelo co Traballo de Fin de Grao. Por isto, a materia serviralle ao alumno para cuestionarse asuntos como a comunicación dentro da súa propia creación, os recursos que pode utilizar para transmitir mellor unha idea artística ou a posibilidade de exercer como mediador entre os artistas e o resto das persoas interesadas na arte. Doutra banda, ao se tratar do derradeiro cuadrimestre do grao, ao alumno ábrenselle camiños profesionais, que poderá consolidar cunha especialización no mundo da educación artística tanto regulada como non, no mundo do deseño de recursos educativos, etc.